

φ. "Ερθαν δύοι νομάτοι ἀγούρ" αὐτόθ. || Γνωμ. Τ' ἀγούρ' μαλλία εἶν' κοντὰ κι ὁ νοῦς μακρὸν καὶ τῇ γυναικὸς τὰ μαλλία μακρὰ κι ὁ νοῦς κοντὸν Τραπ. || Ἄσμ.

"Αγουρος εἶμ' ἀγουρος, | νὰ φιλῶ τὸ μάγουλο σ' !

ῥοδαται σκωπτικῶς ὑπὸ ἀρρένων παιδίων πρὸς κορασίδας) Χαλδ. β) 'Ο κατ' ἐξοχὴν ἀνὴρ, ὁ ἔχων τὰ γνωρίσματα

τοῦ ἀνδρός, γενναῖος, ἐντιμος Πόντ. (Χαλδ. κ. ἀ.): "Αγουρος εἶν' || Φρ. "Αγουρος εἶσαι! (εὐγέ σου!) γ) 'Ο ἔχων

νετησίους ὀρμάς ὡς κατ' ἐξοχὴν γνώρισμα τῆς ἀρρενότητος Πόντ. (Χαλδ.): "Αγουρος 'κι' ἵνεται (εἶναι ἀνίκανος).

3) Τὸ μικρὸν τὴν ἡλικίαν ἄρρεν τέκνον Ἡπ. Πόντ. φ.) Ρόδ. Σύμ. — ΚΚρυστάλλ. "Εργα 2,10: "Εγὼ πάλ' γίνουμαι ἀγουρος (συνών. φρ. νὰ ξαναγίνω παιδί) "Οφ.

γέννησε; — Λέει τὴν, ἄουρος (τῆς λέγει, ἀγῶρι) Σύμ. Ἄσμ.

Ποῦ ἀφίνω δυὸ ἀρφανά παιδιά, ἄουρον καὶ κορίτσι Ρόδ.

"Αγουρος τοῦ χωριοῦ κ' ἐγώ, παιδί κ' ἐγώ τῆς στάνης ΚΚρυστάλλ. ἔνθ' ἀν.

"Αγουρε καλέ μου, μικρὸ παλληκαράκι

Ἡπ. Συνών. ἀγῶρι.

ἀγουροσέπομαι Ἰόνιοι Νῆσ.

Ἐκ τοῦ ὄν. ἄγουρος καὶ τοῦ ρ. σέπομαι.

Ἐπὶ τῶν καρπῶν, ὑφίσταμαι ὠρίμασιν ἀφύσικον, πρόωρον, οἶονεὶ σῆψιν: Τὰ ροζασμένα ἀπίδια ἀγουροσέπονται, μὰ δὲ γουρμάζουνε.

ἀγουροσίρμα τό, ἀμάρτ. ἀουροσίρμα Νάξ. (Βόθρ. Φιλότ.)

Ἐκ τοῦ ὄν. ἄγουρος καὶ τοῦ οὐς. σιρίμι, ἀντὶ ἀγουροσίριμο-ἀγουροσίρμα, πληθ. ἀγουροσίριμα-ἀγουροσίρμα. Ἡ μεταβολὴ πιθανῶς κατὰ τὸ σύρμα-σύρματα.

Τὰ ἄχρηστα τοῦ δέρματος τοῦ προωρισμένου νὰ τεμαχισθῇ εἰς λωρίδας.

ἀγουροσπάνω Ἡπ. ἀγ'ρουσπάνου Ἡπ. ἀγ'ρουσπάνου Ἡπ. (Χουλιαρ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ ὄν. ἄγουρος καὶ τοῦ ρ. σπάνω.

Σχάζω πρῆσμα, δοθιῖνα κττ. μήπω ὠριμάσαντα ἔνθ' ἀν.: Τὸν ἀγουροσπάσε τὸ μυξίτη Ἡπ. Δὲν κάνει νὰ τὸ ἀγουροσπάνης τὸ βγάλοιμο αὐτόθ. Τ' ἀγ'ροσπασαν τοὺ λουθ'νάρ' κι τοὺν πόνισι πουλὺν (λουθ'νάρ' =δοθιῖν) Αἰτωλ. Εἶνι ἀγ'ρουσπασμένου αὐτὸ τὸν σπ'ρί, γι' αὐτὸ πουνεῖ πουλὺν αὐτόθ.

ἀγουροσπασμα τό, Ἡπ. ἀγ'ρόσπασμα Ἡπ. (Χουλιαρ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀγουροσπάνω.

Πρῆσμα, δοθιῖν κττ. σχασθεὶς ἄωρος ἔτι. Συνών. ἀγουροσπασμένο σπυρί (ιδ. ἀγουροσπάνω).

ἀγουροσύκος ὁ, ἀμάρτ. ἀγουροσ'κους Ἱμβρ.

Ἐκ τοῦ ὄν. ἄγουρος καὶ τοῦ οὐς. σῦκο.

"Αωρον σῦκον: Μαζέψαμ' ἀγουροσ'κ' νὰ κάνουμ' γλυκό. "Εοφιξί ἔναν ἀγουροσ'κον κι μὶ χτύπ'σι 'ς τοῦ κιφάλ'.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

ἀγουροσύνᾱ ἡ, Πόντ. (Σάντ. Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ὄν. ἄγουρος.

1) Ἡ ιδιότης, τὸ γνῶρισμα τοῦ ἀνδρός ἔνθ' ἀν. Συνών. ἀγουρότε 1. 2) Πρᾶξις ἀνδρική, γενναία ἔνθ' ἀν.: "Αγοῦτο νι' ἐποίκες ἀγουροσύνᾱ 'κ' ἔν' (αὐτὸ ποῦ ἔκαμες δὲν εἶναι γενναῖον) Τραπ.

ἀγουρότε ἡ, Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. "Οφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) ἀγουρότᾱ Πόντ. ἀγουρότε Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ὄν. ἄγουρος. Διὰ τὸν σχηματισμὸν πβ. γυναικότε, παιδότε κττ.

1) Τὸ εἶναι τινα ἄνδρα γενναῖον, ἀρρενότης, ἀνδρότης, ἀνδρισμός, γενναιότης ἔνθ' ἀν.: Δεῖξο τὴν ἀγουρότε σ' "Οφ. Τραπ. Οὐτὸ εἶδαμε τ' ἐσόνα τὴν ἀγουρότε "Οφ. Τ' ἐμὸν ἀγουρότε Τραπ. Τ' ἐμὰ τ' ἀγουρότας Τραπ. Αἰτικὸν ἀγουρότε 'ς σὸν χαψερὸν κατακέφαλον (τοιούτος ἀνδρισμὸς ἐρρέτω) Κερασ. Συνών. ἀγουροσύνᾱ 1. 2) Ἡ κατ' ἐξοχὴν καὶ κατὰ φύσιν ιδιότης τοῦ ἀνδρός, ἡ ἱκανότης πρὸς τὸ συνουσιάζεσθαι Πόντ. (Κερασ.): "Αγουρότεν 'κ' ἔδει.

ἀγουροτζάνερο τό, ἀμάρτ. ἀουροτζένεβρο Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ὄν. ἄγουρος καὶ τοῦ οὐς. τζάνερο.

Τὸ ἄωρον τζάνερο (εἶδος δαμασκήνου): "Οπου κι ἂν εἶναι τ' ἀουροδαμάσκηνο καὶ τ' ἀουροτζένεβρο θὰ τὸ φάς πλῆξὰ νὰ κόψουν καὶ τ' ἄδερά σου.

ἀγουροτρώγω ἀμάρτ. ἀγ'ρουτρώου Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ ὄν. ἄγουρος καὶ τοῦ ρ. τρώγω.

Τρώγω ὀπώρας ἄωρους: Μὴν τ' ἀγ'ρουτρώς τὰ κουρούμπλα. Τ' ἀγ'ρόφαγαν οὐλα τὰ μῆλα ἀπ' τοὺν κῆπου μ'. Οὐλα τὰ κιράσια πᾶνι ἀγ'ρουφαομένα.

ἀγουρούπα ἡ, Λῆμν.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄγουρος. Ἡ λ. καὶ παρὰ ΡΒelon 60.

Φυτὸν φρυγανῶδες, τοῦ ὁποίου οἱ καυλοὶ συλλέγονται τὸ θέρος πρὸς καῦσιν.

ἀγουρούτσικος ἐπίθ. πολλαχ.

Ὑποκορ. τοῦ ὄν. ἄγουρος.

Ὁ ὀλίγον ἄωρος, ὁ μὴ ἐπαρκῶς ὠριμος: "Αγουρούτσικο εἶναι τὸ σταφύλι.

ἀγουροφάγος ὁ, Πελοπν. (Γορτυν. Καλάβρυτ. Κλουτσινοχ. Κορινθ. Λακεδ. Λακων. Λάστ. Σαραντάπ. Τρίκκ.) κ. ἀ. ἀγουροφάος Εὐβ. Πελοπν. (Λακων. Μάν.) κ. ἀ. ἀγ'ρουφάους Στερελλ. (Αἰτωλ.) ἀγουροφάγης Θεοσ. (Ζαγορ.) Ἡπ. ἀγουροφάης Ἡπ. Στερελλ. (Λεπεν.) ἀγ'ρουφάης Ἡπ. (Ζαγόρ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Καλοσκοπ.) ἀγουροφάς Ἀνάφ. Ἡπ. Θράκ. (Σηλυβρ.) Νάξ. Πελοπν. (Λακων.) Σίφν. Χίος ἀγγουροφάγος Πελοπν. (Γορτυν. Δημητσάν. Λακεδ.)

Ἐκ τοῦ ὄν. ἄγουρος καὶ τοῦ -φάγος, ὁ ἐκ τοῦ ἔφαγα ἄορ. τοῦ ρ. τρώγω.

Ὁ μήπω ὠρίμους τρώγων τὰς ὀπώρας, ὁ κλέπτων αὐτὰς ἔτι ἄωρους ἔνθ' ἀν.: Παροιμ. "Αγουροφάγος ἔφαγε κι ὁ οὐρ'μοφάγος καρτερεῖ (ἐπὶ τῶν ὀπωρῶν, ὅτι ὁ ἔχων τὸ ὀπωροφόρον δένδρον ἀναμένων νὰ δρέψῃ τὸν καρπὸν

ὥριμον προλαμβάνεται ὑπὸ τοῦ κλέπτοντος αὐτὸν ἄωρον ἔτι) Λακεδ. Ὁ ἀγουροφάος θὰ φάη, ὁ μεστοφάος δὲ θὰ φάη Μάν. Ἀγρουφάης ἔφαί, οὐ γουρ'μουφάης ἔμ'κι Αἰτωλ. Ὁ ἀγουροφάς ἐκέρδεξεν τὸν ὥριμοφά Χίος Κάλλια ἀγρουφάης πάρα γουρ'μουφάης Ζαγόρ. Ἰδ. ΝΠολίτ. Παροιμ. 1, 277 κέξ. Ἀντίθ. καμωφάγος, ὥριμοφάγος.

ἀγουροφαίνομαι ἀμάρτ. ἀγουροφαίνομαι Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ὄν. ἄγουρος καὶ τοῦ ρ. φαίνομαι.

Φαίνομαι ἄωρος, ὄξινος, δυσάρεστος: Μὴ σ' ἀγουροφαίνεται (συνών. φρ. μὴ σοῦ κακοφαίνεται). Ἀγουροφάνηκε δὸν τοῦ πατέρα μου. Πβ. ξινοφαίνομαι.

ἀγουροφέρνω Ἀθῆν. Εὐβ. (Κάρυστ. κ.ά.) ἀγρουφέρνου Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ ὄν. ἄγουρος καὶ τοῦ ρ. φέρνω, περὶ οὗ ὡς παραγωγικῆς καταλ. ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 22 (1910) 252.

Εἶμαι ὑπὸ τι ἄωρος, παρέχω ἐκδήλωσιν, γεῦσιν ἄωρου ἐνθ' ἄν.: Τὸ πεπόνι τοῦτο ἀγουροφέρνει Ἀθῆν. Ἀγρουφέρν'νι τὰ κιράσια, εἶνι ξ'νά Αἰτωλ. Τὸ κρασί ἀγουροφέρνει (προέρχεται ἐκ σταφυλῶν οὐχὶ ἐντελῶς ὥριμων. Συνών. φρ. φέρνει μὲν ἀγουράδα, δι' ἣν ἰδ. ἀγουράδα) Κάρυστ.

ἀγουροφτασμένος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀγρουφτασμένους Θεοσ.

Ἐκ τοῦ ὄν. ἄγουρος καὶ τοῦ φτασμένος μετοχ. τοῦ ρ. φτάνω.

Ἐπὶ καρποῦ, ὁ ὁποῖος συλλέγεται μὲν ἄωρος, ὥριμάζει δὲ πῶς οὕτως ἀφ' ἑαυτοῦ: Τὰ σῦκα εἶνι ἀγρουφτασμένα. Συνών. ἀγουρωριμασμένος (ἰδ. ἀγουρωριμάζω).

ἀγουροφυτεύω Ζάκ.

Ἐκ τοῦ ὄν. ἄγουρος καὶ τοῦ ρ. φυτεύω.

Φυτεύω τὰ κλήματα τῆς ἀμπέλου εἰς νέαν φυτεῖαν ἅμα τῇ ἀποκοπῇ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ στελέχους χωρὶς, ὡς ἀρμόζει, νὰ θάψω αὐτὰ εἰς λάκκον, ἵνα οὕτω προπαρασκευασθοῦν εἰς ἀσφαλῆ ριζοβολίαν καὶ βλάστησιν, ἁλῶρως, ἀκαίρως φυτεύω.

ἀγουροφύτι τό, Ζάκ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀγουροφυτεύω ἀναδρομικῶς.

Φυτεία κλημάτων τῆς ἀμπέλου ἕμα τῇ ἀποκοπῇ αὐτῶν ἐκ τοῦ στελέχους. Ἰδ. ἀγουροφυτεύω.

ἀγουροψήνω ἀμάρτ. ἀγουροψήνω Θήρ.

Ἐκ τοῦ ὄν. ἄγουρος καὶ τοῦ ρ. ψήνω.

Δὲν ἀφίνω τι νὰ ψηθῇ ἐπαρκῶς, ὅπτιω τι ἀτελῶς: Μ' ἀγουρόψησες τὸ ψωμί. Ἀγουροψημένο ψωμί.

ἀγουρωμένος ὁ, Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ὄν. ἄγουρος. Πβ. ἀρχ. ἡνδρωμένος.

Ἀνδρεῖος.

ἀγουρώνω ἀμάρτ. ἀγουρώνω Βιθυν. ἀγουρώνω Θήρ.

Ἐκ τοῦ ὄν. ἄγουρος.

1) Παροξύνω, ἐρεθίζω, κάμνω τινὰ νὰ ὀργισθῇ Θήρ.: Μὴ μοῦ ἀγουρώνῃς τὸ παιδί. Πβ. ἀγουρεύω 1. Συνών.

ἀγγρίζω 1. 2) Διατείνω τοὺς ὀφθαλμούς, ἐντείνω τοὺς βολβούς Βιθυν.: Ἀγγούρωσε τὰ μάτια του καὶ τὰ καμὲ σὰν κανκιά. Συνών. γουρλώνω.

ἀγουρωπὸς ἐπίθ. Εὐβ. (Κάρυστ. κ.ά.) Πελοπν. (Λακων. Μάν. κ.ά.) Σέριφ. ἀγουρωπὸς Ἀνδρ. Θήρ. ἀουρωπὸς Νάξ. (Γαλανάδ.)

Ἐκ τοῦ ὄν. ἄγουρος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ωπός.

Ὁ ὑπὸ τι ἄωρος, ἐπὶ καρπῶν ἐνθ' ἄν.: Τὰ σταφύλια ἀγουρίζουν ἀκόμη, εἶναι ἀγουρωπὰ Θήρ. Ἀγουρωπὸς ἐλαῖες Κάρυστ. Ἀγουρωπὸ ἀχλάδι - καρπούζι - πεπόνι κττ. Λακων.

ἀγουρωριμάζω ἀμάρτ. ἀγουρωριμάζω Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ ὄν. ἄγουρος καὶ τοῦ ρ. ὥριμάζω.

Ὁριμάζω, ἐπὶ καρπῶν οἱ ὅποιοι ἀποκόπτονται ἄωροι ἔτι καὶ οὕτω ἀποκείμενοι ὥριμάζουσιν ἀφ' ἑαυτῶν: Αὐτὰ τὰ βερίκοκα δὲν εἶναι καλά, εἶναι ἀγουρωριμασμένα. Συνών. ἀγουροφτασμένα (ἰδ. ἀγουροφτασμένος).

ἀγουρωτὸς ἐπίθ. Πόντ. (Σάντ.) ἀγουρωτὸς Μακεδ. (Σιάτ.)

Ἐκ τοῦ ὄν. ἄγουρος.

Νεανίας εὐρωστος, ἐράσμιος ἐνθ' ἄν.: Ἀσμ.

Ἐσὺ θὰ βρῇς ἀγουρωτὸν νὰ ῥθῇ νὰ σ' ἀγκαλέσῃ

κ' ἐγὼ θὰ βρῶ ἀισταύρατον νὰ ῥθῇ νὰ μὴ μαδήσῃ

(ἀισταύρατον = σταυραετὸν) Σιάτ. Συνών. ἄγουρος B 1.

ἀγουστέλα ἡ, Κεφαλλ. ἀχ'στέλα Ἰμβρ.

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. ἀγουστάλιον. Πβ. καὶ G Meyer Neugr. Stud. 4, 6.

1) Τὸ δεύτερον σῦκον τῆς βουσκῆς ὥριμάζον κατ' Αὐγουστον, σῦκον καλὸν καὶ ἄδρὸν Κεφαλλ. 2) Ἀπίδιον μεγάλου σχήματος ὥριμάζον κατ' Αὐγουστον Ἰμβρ.: Μᾶς φέραν ἕνα καλάθ' ἀχ'στέλις.

ἀγούστελας ὁ, Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀγουστέλα.

Ὁ εὐτραφὴς καὶ ἄδρὸς ὡς ἀγουστέλα, ὁ ἰδ., στιβαρὸς, ζωηρὸς.

-ἀγρα κατάλ. παραγωγικὴ σύνθη.

Ἡ κατάλ. αὕτη ὥρμηθη ἐκ τῶν εἰς -ἀγρα συνθέτων καὶ μάλιστα ἐκ τοῦ ποδάγρα, χειράγρα, τὰ ὅποια δηλοῦν νόσημα. Ἰδ. Κορ. Ἀτ. 4, 4 καὶ 9 καὶ ΓΧατζιδ. Γεν. Γλωσσ. 305 καὶ ἐν Ἀθηνᾶ 23 (1911) 160.

Δηλοῖ καθόλου πάθος, κακότητα, ἐλάττωμα, οἷον ἀγαθὸς - ἀγαθάγρα, ἄμελος - ἀμελάγρα, ἀνάμελος - ἀναμελάγρα, ἀνάφαρος - ἀναφαγάγρα, ἀφορμὴ - ἀφορμάγρα, ζαβὸς - ζαβάγρα, κουφὸς - κουφάγρα, λίμα - λιμάγρα, νύστα - νυστάγρα, σκοτεινὸς - σκοτεινάγρα, στραβὸς - στραβάγρα, τυφλὸς - τυφλάγρα κττ.

ἀγραβανεᾶ ἡ, Λακων. Κύθηρ. Κωνπλ. ἀγραβανεᾶ Ἡπ. (Κεστόρ.) ἄγραβανεᾶ Ἡπ. ἀγραβανεᾶ Λεξ. Περίδ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀγραβάνι. Πβ. ΜΣτεφανίδ. ἐν Ἀθηνᾶ 26 (1914) Λεξικογρ. Ἀρχ. 65 κέξ. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

1) Εἶδος φυτοῦ κοσμητικῆς καὶ φαρμακευτικῆς μὲ ἐρυθροὺς κερασσοειδεῖς καρπούς, φυσαλὶς τὸ ἀλικάκαβον (physalis Alkekengi) τῆς τάξεως τῶν στρυχνωδῶν

